

RYSLINGE SOGNEKIRKE

December – januar – februar

Nr. 1/2016-17

Mantegna's vision

Et julebillede fra renæssancen

Vi moderne mennesker udsættes dagligt for et veritabelt billedbombardement. Faktisk er der så mange billeder, der bejler til vores opmærksomhed, at vi i nogen grad bliver immune over for dem; var vi ikke i besiddelse af denne udelukkelsesmekanisme, ville vi givetvis blive vanvittige. Oven i købet er langt de fleste af billederne total ligegyldige for os.

Månederne op til jul eskalerer det hele yderligere: TV, glitrende hæfter trykt på prima papir, skilte i butiksvinduer, reklamestreamers på busser og biler – alt sammen blot for at sikre os den lykkeligste jul, hvilket i denne sammenhæng vil sige en jul, hvor vi forbruger mest muligt.

Derfor kan det være velgørende at lukke af for den vilde kehraus et øjeblik og rette opmærksomheden mod et enkelt julebillede, hvor pro-

fitoptimering, materialistiske forventninger og gaveræs er sat ud af kraft. Et julebillede, hvor idylliseringen hverken er letkøbt eller underlødig, og hvor fokus er rettet mod det, som julen rent faktisk drejer sig om. Et lille maleri, skabt af en af den tidlige italienske renæssances mestre, Andrea Mantegna.

En ung komet

Mantegna (ca. 1431-1506) blev født i nærheden af Mantova, mellem Milano og Venezia. I sit portræt af ham beskriver kunsthistorikeren Giorgio Vasari (1511-74), at Mantegna var ud af en fattig familie og som dreng arbejdede i markerne, men at han som ganske ung »blev hentet ind til byen, hvor han studerede malerkunst under Jacopo Squarcione¹« og gennem sit voksenliv »ved sin egen indsats og gode

skæbne steg til rang af ridder«. Allerede som 18-årig var Mantegna blevet »et navn«. Til hans mange fortjenester regnes hans landvindinger i arbejdet med centralperspektivet, samt at han som den første italienske kunstner så de mange muligheder, der lå i kobberstik og radering. I øvrigt findes et af hans hovedværker på Statens Museum for Kunst, nemlig maleriet *Kristus som den lidende frelser* (1495-1500).

Men som ganske ung skabte Mantegna et lille billede, blot 40 x 55,6 cm stort, sandsynligvis bestilt af Borso d'Este, hertug af Ferrara, under kunstnerens ophold i byen i årene 1450-51. Det er *Hyrdernes tilbedelse*², malet med tempera³, oprindeligt på træ, men efterfølgende på et ukendt tidspunkt overført til lærred. I dag findes det på Metropolitan Museum of Art, New York.

Tre slags tro

Hyrdernes tilbedelse er i sandhed et billede, der i sin kunstneriske gengivelse af Lukasevangeliets beretning og fortolkning af julens centrale budskab overtrumfer de fleste andre.

Centralt i billedet befinder Jomfru Maria sig. Hun knæler foran sin nyfødte søn, Jesusbarnet, der gengives i trekvartprofil, hvilket er typisk for Mantegna. Sceneriet er malet både over en krydskomposition og en trekantkomposition. Jomfru Maria befinder sig netop der, hvor diagonalerne krydses og – med sit ansigt – i trekantens toppunkt. Maria er klædt i en fornem rød særk og en blå kappe, begge highlightede med guld, hvilket oplevelsesmæssigt skal placere hende i en himmelsk sfære.

Til venstre i billedet sidder Josef, lænet op ad et halvt udgået appelsintræ. Han er fremstillet som en trætt, måske endda sovende, ældre mand for at indikere, at han på ingen måde kan være barnets far. Vi ved, at han er tømrer; alligevel har Mantegna gengivet ham i en filosofisk klædning, hvilket skal hæve Josef både intellektuelt og socialt.

Hyrderne, der befinder sig til højre i maleriet, er forholdsvis naturalistisk gengivet. De fremstår som fattige, og deres tøj er laset og kedeligt. De repræsenterer de almindelige mennesker. De to først ankomne ligger på knæ foran dette underfulde barn; den enes hænder er samlede i betagelse og hengivelse, den anden har taget sin hat af.

Med sin fremstilling af hyrderne, Josef og Maria viser Mantegna beskueren tre forskellige stadier af tro, eller tre forskellige måder at tro på; tre forskellige åndelige positioner. Hyrderne demonstrerer med deres næsegruse hengivelse og tilbedelse en fuldstændig naiv, ureflekteret tro. Josef, der på sin side både har kunnet bevidne et besøg af en engel (bebudelsen), siden Marias svangerskab og endelig Jesu fødsel, har svært ved at tro på det, han ved selvsyn har oplevet. Han føler sig vel også forbigået, frustreret. Maria – se hendes ansigt! – véd som den eneste besked med, hvordan det hele hænger sammen, og har en helt ren, afklaret tro.

En mesterlig sammenfatning

Mantegna's maleri har i øvrigt en mængde betydningsbærende detaljer. F.eks. bærer det træ, Josef sidder op ad, kun frugt på én gren for at symbolisere, at dette fødselsunder og Jesu stedfortrædende rolle blandt mennesker indvarsler en ny verdensorden, hvor den døde natur igen får liv. Orangeriet yderst til venstre er indhegnet for at billedliggøre, at Maria rent faktisk er jomfru; frugthaven er ikke åben!

De ikke sammenhængende trækonstruktioner bag hende skal knytte an til juleevangeliets beretning om en forfalden stald som Jesu fødested, og selv den traditionelle okse er med, helt ude til venstre. Det enkeltstående, noget deforme træ, der lidt i baggrunden rejser sig mod himlen, ser nogle fortolkere som Mantegna's måde at illudere et Golgatha-kors på og således – allerede kort efter Jesus fødsel – i maleriet at inkorporere hans livshistorie og bestemmelse.

Og bemærk så i øvrigt de mange små gyldne og røde keruber eller *putti*, det vrirler med til højre for og bag ved Jesus og hans mor.

I *Hyrdernes tilbedelse* er en del træk, som synes at antyde, at Mantegna har haft kendskab til samtidig nederlandsk og flamsk malerkunst, hvilket ikke er utænkeligt, da hans ungdomslæremester i følge Vasari lod hente både gipsafstøbninger af antikke romerske skulpturer og malerier forskellige steder fra, så den unge, lovende kunstner havde noget at leve op til og øve sig efter.

Han er kommet tidligt efter det. I julescenen magter den omkring 20-årige mester – i et eneste, lille maleri – at sammenfatte alt, hvad der kunstnerisk er at fortælle, ikke bare om julen,

men om det at tro, på vidt forskellige niveauer.
En fantastisk vision.

Af Preben Winther

Noter:

¹⁾ Italiensk maler fra Padua. (1395-1468).

²⁾ Portrættet af Andrea Mantegna findes i Giorgio Vasari: *Life of the Artists*, vol. 1, s. 241 ff. Penguin Classics, 1987. [Min oversættelse.]

³⁾ Maleteknik hvor farvens bindemiddel er en emulsion.

Fastelavn

Også i 2017 vil der, traditionen tro, være et arrangement i forbindelse med gudstjenesten Fastelavns søndag, som i dette kirkeår falder den 26. februar.

Gudstjenesten finder som vanligt sted klokken 10.00, og umiddelbart efter at den er slut, inviterer menighedsrådet til tøndeslagning foran den tidligere præstebolig.

Bagefter bliver der budt på fastelavnsboller, varm kakao, saftevand og kaffe/te i sognegården.

Det er vigtigt at huske, at det selvfølgelig forventes, at man er fantasifuldt klædt ud, når kat-ten skal slås af tøndem!

Vi glæder os til at se jer.

Menighedsrådet

Ryslingemødet

For fjerde år i træk er frimenigheden, valgmenigheden, sognekirken og høj- og efterskolen gået sammen om at arrangere Ryslingemødet. I år har vi valgt at sætte fokus på sang. Vi er derfor glade for, at Phillip Faber, der er den kendte chefdirigent for radioens pige- og mandekor, har sagt ja til at komme til mødet. I sit foredrag vil Phillip Faber dykke ned i musikken, den danske sangtradition og stemmens udtryksmuligheder. Derudover vil han aktivere tilhørerne og få os til at synge flerstemmigt, også selvom nogle måske aldrig har prøvet det før.

Ryslinge mødet den 8. januar

13.00: Gudstjeneste i Nazarethkirken ved Malene Rask Aastrup

14:30: Kaffe på Ryslinge Høj- og efterskole.

15.00-17:30: Foredrag og sang med Phillip Faber.

Tilmelding senest den 3. januar til højskolens kontor, Telefon: 62 67 10 20; mail: mail@ryslinge-hojskole.dk

BIBELKREDS-MØDER

Studiekredsaftræerne i de tre måneder, dette nummer af kirkebladet dækker, finder sted på følgende aftener: Onsdag den 7. december, onsdag den 11. januar og onsdag den 1. februar. Alle aftener fra kl. 19.30 i sognehuset.

KIRKEKAFFE

I de kommende måneder vil der være kirkekaffe efter gudstjenesten på følgende datoer: Søndag den 4. december, søndag den 1 januar og søndag den 12. februar.

Svendborg Kammerkor

Svendborg Kammerkor besøger Ryslinge Kirke **4. december kl. 16.00** for at synge adventen ind. Koret er et blandet kor på 24 medlemmer, der holder til på Sydøen, Kirkeby.

Til adventskoncerten vil vi synge en buket af traditionelle jule- og adventssange, krydret med satser af bl.a. Carl Nielsen, Felix Mendelssohn Bartholdy, Ola Gjeilo og Morten Lauridsen. Vi vil også tyvstarte vores fejring af Niels W. Gades 200 års fødselsdag med et par af hans fine korsatser.

500 året for Luther

I 2017 er det 500 år siden Martin Luther slog sine teser op på kirkedøren i Wittenberg og dermed indledte det, der sidenhen blev til reformationen. Med sine tanker om menneskets totale afhængighed af Guds nåde, og troen på at enhver skal tjene Gud i kald og stand i sit daglige virke, har reformationen spillet en rolle lige siden i og udenfor Danmark. Dette markeres landet over. Den 23. februar 2017 kl. 18.30 arrangerer Ryslinge sognekirke en aften, hvor menighedsrådet inviterer til aftensmad med retter inspireret af datidens kost. Aftenen vil desuden byde på fællessang af Luthersalmer og oplæg om Luthers tanker belyst ud fra historien.

Deltagelse i arrangementet er gratis, men af hensyn til planlægning beder vi om tilmelding senest den 16. februar.

GUDSTJENESTER

December:

Søndag den 4. kl. 10.00

2. søndag i advent

Søndag den 11. kl. 10.00

3. søndag i advent

Søndag den 18. kl. 10.00

4. søndag i advent

Lørdag den 24. **kl. 14.00**

Juleaften

Søndag den 25. kl. 10.00

Juledag

Mandag den 26. kl. 10.00

2. juledag

Januar:

Søndag den 1. **kl. 14.00**

Nytårsdag

Søndag den 8. **kl. 09.00**

*1. søndag efter Hellig 3 Kongers søndag
v/ Mette Sauerberg, Gislev*

Søndag den 15. kl. 10.00

2. søndag efter Hellig 3 Konger

Søndag den 22. kl. 10.00

3. søndag efter Hellig 3 Konger

Søndag den 29. kl. 10.00

4. søndag efter Hellig 3 konger

Februar:

Søndag den 5. **Kl. 09.00**

Sidste søndag efter Hellig 3 Konger

Søndag den 12. kl. 10.00

Septuagesima

Søndag den 19. kl. 10.00

Seksagesima

Søndag den 26. kl. 10.00

Fastelavn

MENIGHEDSRÅDSMØDER

Kommende menighedsrådsmøder:

I forbindelse med konstitueringen af det nye menighedsråd annonceres møderne på sognets hjemmeside.

Kirkelig vejviser

Sognepræst Robert B. Hansen

Kontor: Højskolevej 2, 5856 Ryslinge

Tlf. 6267 1077

Kontortid efter aftale, undtagen mandag

E-mail: RBHA@KM.DK

Ryslinge Sogns Kirkegård

Kirkegårdskontoret v/ graver Bjarke Pedersen

Højskolevej 2A, 5856 Ryslinge

Tlf. 6267 1082

Kontortid kl. 11-12, undtagen mandag og lørdag

E-mail: bjarke.ryslinge-kirkegaard@mail.dk

Organist/korleder

Per Hansen, tlf. 6598 2109 / 2887 1568

E-mail: percarstenhansen@gmail.com

Menighedsrådets formand

Lena Rasmussen

Sandagervej 17, 5854 Gislev

Tlf. 6229 2193. E-mail: damhave17@gmail.com

Kirkebil

kan benyttes til gudstjenester, koncerter og møder.

Bestilles dagen før inden kl. 16 hos:

Palles Taxi, tlf. 6262 2815.

Kirkens hjemmeside

www.ryslinge-sognekirke.dk